УДК 378:[37.011.3-051:78]:[78.01:81'22 https://doi.org10.31652/3041-1017-2024(3)-08

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ СЕМІОТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Ірина Лященко

Криворізький державний педагогічний університет , м. Кривий Ріг, Україна

Анотація

У статті з'ясовано, що мистецький напрям є одним з пріоритетних у сучасній українській освіті. Модернізація мистецького, зокрема музичного, освітнього простору, що вже триває впродовж декількох десятиліть, вимагає передусім посилення професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Сучасні освітні вимоги спонукають майбутніх учителів музичного мистецтва не лише до ґрунтовного вивчення традиційних для музично-педагогічної практики фундаментальних теоретичних основ, але й до залучення новітніх, конкурентоспроможних засад у процес їх фахової підготовки.

Доведено, що вдосконалення професійної компетентності передбачає нині низку важливих складових, без яких неможлива подальша практична реалізація потенціалу молоді у музично-педагогічній діяльності: виконавську майстерність, глибоку музично-теоретичну підготовку, суттєвий рівень науково-педагогічної практики, оригінальність творчої самореалізації. У цій професійній системі нині помітне місце відводиться й музикознавчо-аналітичному виміру, який важко уявити без глибинного розуміння специфіки мови музичного мистецтва. Тож доцільним виглядає залучення в аналітичну діяльність майбутніх учителів музичного мистецтва засад музичної семіотики з її надширокими можливостями дешифрування та інтерпретації будь-якого музичного тексту.

Задля створення базових теоретичних положень, необхідних у подальшому для дослідження семіотичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, виокремлено актуальні педагогічні умови та методи для її формування.

Визначено мету дослідження, що полягає у вивченні двох педагогічних умов і відповідних для них методів, пов'язаних у процесі формування семіотичної компетентності педагогів-музикантів із практичним опрацюванням набутого знаннєвого базису та стимулюванням творчої самореалізації особистості.

Доведено, що найбільш сприятливою для реалізації названих педагогічних умов можна вважати музично-семіотичну активність здобувачів освіти під час музично-теоретичної підготовки, особливо на матеріалі дитячих музичних творів.

Ключові слова: семіотична компетентність; майбутні учителі музичного мистецтва; педагогічні умови та методи; музично-теоретична підготовка; дитячі музичні твори.

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

UDC 378:[37.011.3-051:78]:[78.01:81'22] https://doi.org10.31652/3041-1017-2024(3)-08

PEDAGOGICAL CONDITIONS AND METHODS OF FORMING SEMIOTIC COMPETENCE OF FUTURE MUSIC TEACHERS

Liashchenko Iryna

Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih , Ukraine

Abstract

The artistic direction is one of the priorities in modern Ukrainian education. The modernization of the artistic, particularly musical, educational space, which has been ongoing for several decades, requires, first of all, the strengthening of the professional training of higher education graduates. Modern educational requirements encourage future music teachers not only to thoroughly study the fundamental theoretical foundations traditional for music-pedagogical practice, but also to involve the newest, competitive foundations in the process of their professional training. The improvement of professional competence currently requires a number of important components, without which the further practical realization of the potential of young people in music-pedagogical activities is impossible: performance skills, deep musical-theoretical training, a significant level of scientific-pedagogical practice, originality of creative self-realization. In this professional system, a prominent place is now given to the musicological and analytical dimension, which is difficult to imagine without a deep understanding of the specifics of the language of musical art. Therefore, it seems appropriate to involve the basics of musical semiotics with its extremely wide possibilities of deciphering and interpreting any musical text in the analytical activity of future teachers of musical art. In order to create the basic theoretical provisions necessary in the future for the study of the semiotic competence of future teachers of musical art, it is important to highlight the current pedagogical approaches and methods of its formation. The purpose of the research is to study two pedagogical conditions and the methods corresponding to them, connected in the process of forming semiotic competence of music teachers with practical processing of the acquired knowledge base and stimulation of creative self-realization of the individual. The most favorable for the implementation of the mentioned pedagogical conditions can be considered the activity of students during music-theoretical training. It is proved that the semiotic analysis of children's musical works is of special importance for future music teachers in this context.

Keywords: semiotic competence; future music teachers; pedagogical conditions and methods; musical and theoretical training; children's musical works.

Постановка наукової проблеми. Сучасний український педагогічний простір стрімко оновлюється на засадах гуманізації освіти, індивідуального підходу до кожного його учасника. У контексті забезпечення молоді належного виховання, навчання відповідно до сучасних вимог та особистісних потреб помітне місце займає мистецька і, особливо, музична освіта. Сучасна фахова підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва все більше орієнтується на нові соціокультурні запити, серед яких важливу роль відіграє успішна самореалізація педагогів-початківців. Під ґрунтовним оновленням музично-педагогічної галузі розуміємо передусім надання таких висококваліфікованих освітніх послуг, які дають більше фахових можливостей як майбутнім учителям, так й власне їхнім майбутнім учням. Серед названих можливостей, уважаємо, перспективною видається фундаментальна аналітична робота із музичним знаком, текстом, що складає сутність музично-семіотичної діяльності. Ґрунтовна музично-дослідницька діяльність молодих педагогів-музикантів на основі залучення основ музичної семіотики є тим фундаментом, який визначає нові професійні можливості молодого фахівця в його багатовимірній педагогічній діяльності. Досить

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

нова для національної музично-педагогічної теорії та практики проблематика музичної семіотики потребує відповідного методологічного підґрунтя, частиною якого є дослідження належних педагогічних умов. Це й визначає актуальність досліджуваного аспекту названої проблеми.

Аналіз останній досліджень і публікацій.

Проблематиці педагогічних умов присвятили свої дослідження І. Зязюн, А. Литвин, О. Дубасенюк та ін. Різні аспекти педагогічних умов у мистецькій педагогіці досліджували Г. Падалка, О. Рудницька. Проблематика педагогічних інноваційних технологій представлена в наукових розвідках багатьох дослідників (О. Бухнієва, Л. Банкул, С. Стрілець, Г. Єфремова, Л. Лебедик, О. Чубко, Д. Пінчук). Концептуальні основи аналізу та застосування інноваційних технологій у сучасній музичній освіті обґрунтували дослідники О. Олексюк, К. Завалко, О. Негребецька, В. Черкасов, Г. Падалка та ін. Питання творчої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва плідно вирішені в науковому доробку Є. Куришева, О. Олексюк, О. Рудницької, В. Шульгіної та ін.

Разом з тим, проблема створення належних педагогічних умов та методів формування семіотичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва залишається актуальною, тож потребує цілісного, системного дослідження задля практичного втілення його результатів.

Метою статті є вивчення двох педагогічних умов та відповідних для них методів, пов'язаних у процесі формування семіотичної компетентності педагогів-музикантів із практичним опрацюванням основ музично-семіотичного аналізу та стимулюванням творчої самореалізації особистості в різних формах аналітико-семіотичної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Формування компетентності, зокрема семіотичної, характеризується передусім безперервністю. Через необхідність налаштувати якісний процес освоєння компетентності, продовжений у часі, який має принести очікувані результати, особлива увага в педагогічній науці надається створенню відповідних умов. Загалом, «умовою» називають обставину, основу, передумову, необхідну для досягнення певного результату: це «філософська категорія для позначення тих факторів, котрі є необхідними для виникнення, існування та зміни певних предметів та явищ» [9, с. 230]. У загальнонауковому просторі умову характеризують такі властивості, як: множинність (фактори або сукупність явищ), еволюційність (від виникнення до розвитку та зміни), конкретність (певність, відповідність), зв'язаність (від неї залежить щось інше).

Щодо розуміння умов у педагогіці, названі вище характеристики є властивими й педагогічному явищу, адже педагогічними умовами називають «обставини, за яких залежить та відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей (на думку В. Стасюк) [цит. за: 9, с. 193]. Тлумачення поняття «педагогічні умови» є досить об'ємним. Адже умови – це й оптимальне середовище і обставини, і ситуація, і оточення [2]. Саме тому в загальній педагогіці співіснують різноманітні оптимальні характеристики педагогічних умов, як-от:

1. Пріоритетність (основне завданням є виявлення, обґрунтування, реалізація та перевірка відповідних умов [2].
2. Урегульованість (педагогічні умови можна регулювати).
3. Причинність (до умов включають причину, яка породжує певне явище).
4. Диференційованість (розрізняють різні типи умов (наприклад, необхідні та достатні, суб'єктивні й об'єктивні, загальні та специфічні тощо).
5. Особистісність (уплив на урегулювання умов не зовні, а конкретної особистості – з її внутрішніми настановами, мотивами і потребами). Вторинність зовнішніх факторів.
6. Структурність (зміст, засоби, методи навчання, комунікація «учитель-учень» тощо).
7. Ціннісне ставлення (на всіх етапах організації та перебігу аж до результатів конкретних педагогічних умов).

Поняття «педагогічні умови» стосується різних аспектів усіх складових процесу навчання, виховання й розвитку: цілей, змісту, принципів, методів, форм, засобів тощо. Воно може вживатися стосовно цілісного навчально-виховного процесу при характеристиці педагогічної системи або окремих її сторін чи елементів. Як правило, під педагогічними умовами розуміють такі, що спеціально створюються в освітньому процесі з метою підвищення його ефективності або реалізації

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

певних інновацій. Аналізуючи поняття «педагогічні умови» у мистецькій, музичній педагогіці, можна прийти до висновку про ще більшу множинність тлумачень цього поняття, адже йдеться про конкретні ситуації, завдання та механізми їхнього опрацювання.

Визначаючи педагогічні умови формування семіотичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва на матеріалі дитячих музичних творів, ми брали до уваги теоретичні й практичні аспекти освітнього процесу в умовах музично-теоретичної підготовки майбутніх фахівців (навчальні дисципліни, пов'язані передусім з аналітичним спрямуванням). Крім цього, важливою є компонентна структура семіотичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва (зокрема, процесуально-діяльнісний та творчо-рефлексійний компоненти). Відповідно до зазначених факторів, варто виділити дві важливі педагогічні умови.

Одну з визначальних педагогічних умов формування семіотичної компетентності майбутніх учителів музики визначаємо як таку, що робить акцент на практичному опрацюванні набутого знаннєвого базису: застосування інноваційних технологій музично-семіотичного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва у практичній діяльності. Ця педагогічна умова сполучається із процесуально-діяльнісним компонентом семіотичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Інновація як поняття традиційно розглядається у науковій думці досить різноманітно: як об'єкт, результат, процес, перетворення, система, інструмент, явище [3]. Названі аспекти сполучаються загалом з основним принципом їхнього функціонування – новизною, новотворенням. Педагогічна інновація як явище також базується на нововведеннях, а також виступає і як інструмент, і як система, і як процес. Загалом, під педагогічними інноваціями розуміємо «процес створення і поширення нових засобів (нововведень) для розв'язання педагогічних проблем. Це результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень (виховних ідей, нових технологій, форм і методів виховання)» [7].

У свою чергу, поняття «технологія» (від «майстерність», «техніка») пов'язане з практичними засобами, способами, переважно «технічного» (за посередництвом знарядь, прийомів) втілення тих чи тих конкретних потреб. Тобто, попри різноманітний контекст тлумачення явищ «інновація» та «технологія», спільними для них виступають певні чинники: наявність інструменту (засобу, техніки); практичне спрямування; процесуальність (система етапів реалізації прийомів); результативність або продуктивність (задля чого відбувається процес і обираються засоби). То ж зрозуміло, чому окреслені терміни поєдналися в один феномен – «інноваційна технологія», що отримав особливий розвиток у педагогічній думці.

Маючи зарубіжне походження, термін «педагогічна технологія» (від educational technology – буквально «освітня технологія») і досі має як надширокий контекст наукового дискурсу, так і, отже, відсутність єдиного тлумачення самого феномену. Утім, поширеним є акцент на діяльнісному, практичному вимірі названого педагогічного явища. Погодимося, що за допомогою «технології інтелектуальна інформація перекладається на мову практичних рішень. Технологія – це і способи діяльності, і те, як особа бере участь у діяльності» [8, с. 205].

Серед інноваційних технологій у загальній педагогіці виділяють такі: оновлення навчальної літератури, розвиток інтернет-культури студентів та викладачів. Особливу увагу в системі професійної освіти приділяютью такій інноваційній технології (заснованій на широкому застосуванні засобів мультимедіа), як дистанційне навчання.

Інноваційні технології в сучасній музичній освіті продуктивно досліджують та успішно вводять у практичний вимір. Зокрема, Г. Падалка зазначає, що засоби мультимедійних технологій активно та плідно залучаються в розвиток «художньо-творчих якостей особистості, формуванні досвіду пізнання мистецтва» [5, с. 34]. Застерігаючи від формальної «інформатизації мистецького навчання», науковиця закликає обережно залучати комп'ютерні навчальні програми, вибудовуючи доцільні, позитивні, науково обґрунтовані маркери відбору конкретних технологій, аби не загубити власне індивідуалізм, творчість, емоційне пізнання, асоціативне мислення особистості «при пізнанні, оцінюванні і творенні мистецтва» [5, с. 33].

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Загалом, провідними методами в освітньому процесі майбутніх учителів музичного мистецтва вважають «принцип культуровідповідності; діалогу; міжпредметних зв'язків, творчої організації навчального процесу, а також принцип урахування специфіки професійної діяльності музиканта та індивідуальних якостей його особистості» [4, с. 214]. Ці методи визначають сутність та механізми впровадження в освітній процес поняття «інноваційні освітні музично-педагогічні технології» [1].

«На основі варіативності методів і форм художньо-творчої та художньо-мистецької технологій можна виділити такі педагогічні методи, що сприяють художньо-творчому розвиткові учнів під час вивчення музичного мистецтва: метод мозкового штурму; метод проектів; метод синектики; пошуково-дослідницький метод; евристичний метод; мультимедіа. Реалізація цих методів на уроках музичного мистецтва створює продуктивне, художньо-творче середовище» [1, с. 112].

Практичне засвоєння набутого теоретичного досвіду стосовно семіотичного аналізу засобами інноваційних технологій для майбутніх учителів музичного мистецтва є чи не найважливішим фактором у системі музично-семіотичного навчання. Адже новітня для студентів діяльність охоплює багато аспектів професійного зростання в умовах їх, передусім, музично-теоретичного навчання. Системність, поступовість, динаміка, накопичувальний ефект та практична активність – ось основи музично-семіотичного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва. Головним же орієнтиром цього навчання стають результати практичного досвіду студентів. Тож, окреслимо основні семіотичні вміння майбутніх учителів музичного мистецтва:

– працювати з різноманітною джерельно-текстовою базою (від документів, наукової літератури до нотних, аудіо-, відео-матеріалів) на дослідницьких засадах;

– володіти різними типами аналізу музичного тексту – цілісного аналізу, текстового аналізу, семантичного аналізу, герменевтичного аналізу, власне семіотичного аналізу;

– використовувати методологію семіотики культури та семіотики музики;

– аналізувати певний соціокультурний феномен як знакову систему;

– творчо реалізовувати набутий аналітичний досвід у власній мистецтвознавчій, музикознавчій науково-дослідницькій діяльності.

Задля продуктивності музично-семіотичного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва у практичній діяльності варто звернути увагу на застосування певних інноваційних технологій. Серед фундаментальних технологій можна назвати, зокрема, впровадження поряд із традиційними формами мультимедійних технологій. Так, наприклад, аналізуючи окремі елементи музичного тексту на навчальних заняттях з «Теорії музики» (простий рівень – інтерваліка, інтонаційні аспекти тощо), закріплення набутих практичних умінь відбувається вже на заняттях з «Сольфеджіо» (інтонування, слухання з подальшим визначенням змісту та функцій окремих елементів) та «Гармонії» (виконання акордики з комплексним аналізом певних гармонічних засобів). Практично освоюючи конкретні музично-теоретичні завдання аналітичного спрямування, можна узагальнюючі форми роботи виконати студентами самостійно за допомогою популярних нотних редакторів FINALE та SIBELIUS, які надають змогу побачити та почути результати практичної діяльності. Педагог може вказати студентам, які саме інтонаційні, символічні (знакові) засоби повинні бути застосовані у представленому завданні або з урахуванням більш високого рівня знань певних студентів (групи студентів) залишити це на розсуд виконавця роботи.

Цю форму можна орієнтувати не лише на індивідуальний, але й груповий (оптимально, 2 або 3 студента) формат роботи майбутніх учителів музичного мистецтва, що дозволить поділитися досвідом один з одним, а також запропонувати своє завдання колегам.

Доцільною можна вважати також роботу з інтернет-джерелами, соціальними мережами у практичному дослідженні знакової природи музичного мистецтва (з практичним закріпленням отриманих результатів – презентації, аналітичні нариси, наукові розвідки у вигляді тез або статей). На основі залучення до музично-семіотичної діяльності дитячих музичних творів, продуктивними є власні контакти із сучасними авторами дитячих творів, сумісні проєкти тощо. Тож, модернізуючи мистецьку, музичну освіту засобами

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

інноваційних технологій, особливо у процесі формування семіотичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, можна розраховувати на позитивні покращення умов та стійкі, якісні результати зростання професійного рівня підготовки сучасних педагогів-музикантів.

Ще однією з необхідних педагогічних умов для ефективного набуття семіотичного досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва можна вважати стимулювання творчої самореалізації особистості студента у семіотичній діяльності на основі дитячих музичних творів з використанням позааудиторних форм навчання.

Творчість науковці визначають і як біологічний, і як соціальний феномен. Науковці, власне, виділяють діяльнісний аспект, новизну, соціальну значимість, індивідуалізм («самість») у феномені творчості. Творча особистість постає у фокусі досліджень практично всіх проблем педагогіки. Особистісний підхід пов'язаний із урахуванням індивідуальних особливостей кожного здобувача освіти, що дозволяє, притримуючись індивідуальної освітньої траєкторії та в синтезі з стимулюванням студента до творчої реалізації, отримувати стабільно якісні, позитивні навчальні результати. Окремим напрямком в педагогічній думці можна вважати вивчення аспектів формування та практичної реалізації творчої особистості вчителя (педагогічної творчості). Справедливо, що творча синергія працює в педагогічній взаємодії двобічно, тобто «у процесі педагогічної творчості творчий розвиток учнів виступає як метою діяльності вчите ля, так і засобом творчого розвитку особистості самого вчи теля, підвищення його професійної компетентності і рівня педагогічної майстерності» [6, с. 11-12].

Закономірно, що феномен творчості, творчої самореалізації особистості є центральним і в мистецькій, музичній та музично-педагогічній освіті. Проблематика творчої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва широко висвітлена у вітчизняних та зарубіжних наукових розвідках. Британський учений Ентоні Сторр «встановлює такий функціональний узаємозв'язок: індивідуалізований навчальний процес за своєю суттю є творчим і естетичним. Справедливою є і зворотна залежність: естетичне виховання є творчим та індивідуалізованим» [цит. за: 10, с. 83]. Цікаво, що Пітер Еббс «справедливо зазначає, що творчий продукт може бути сприйнятим, якщо він представлений у загальнодоступній системі символів. Інакше справжнім творцем може стати тільки особистість, яка має глибокі знання у певній сфері діяльності» [цит. за: 10, с. 82]. То ж, опираючись на творчий потенціал (творчі здібності, творчу обдарованість), молодий учитель мистецького спрямування має стимулювати творчу самореалізацію своїх учнів, не гублячи при цьому традиційні освітні вимоги та потреби. З іншого боку, розуміємо, наскільки важливим є таке стимулювання для самого вчителя музичного мистецтва на етапі формування його професійної особистості.

У контексті семіотичної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва творча реалізація займає помітне місце, адже саме вона дозволяє продемонструвати вищий рівень освоєння семіотичних знань та умінь. Творчий процес звичайно присутній повсякчас на фахових заняттях, заняттях музично-теоретичного спрямування, але його регламентує, контролює педагог та колеги аж до очікуваних результатів. Але рівень творчої самореалізації покликаний стати якісно новим, бажаним для студентства мірилом його професійної, фахової спроможності як сучасного митця, музиканта, педагога. Особливою цариною вільної творчої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва можуть стати позааудиторні форми навчання. Основою творчості таких форм першочергово можуть стати дитячі музичні твори, адже в межах основного освітнього процесу аналітичного, семіотичного спрямування зазвичай стають традиційні академічні музичні твори. На ґрунті глибинного вивчення дитячих музичних творів з-поміж позааудиторних заходів можна виокремити такі форми семіотичної діяльності, як:

1. Творчий / науково-методичний гурток (учитель-студенти), що може бути реалізований під помірним ще контролем викладача, але з високою студентською аналітичною, семіотичною самостійністю.

2. Творчий / науково-методичний гурток (студент-студент). Тут стимулюється робота над створенням власного творчого гуртка (групи) на засадах семіотичного аналізу (з презентацією результатів певного типу діяльності, її етапу).

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

3. Творчі форми роботи зі школярами (анкети / питальники / творчі завдання для школярів аналітичного спрямування).

4. Власне самостійна науково-методична робота студентів (оформлення результатів власної семіотичної діяльності у вигляді наукової статті, тез виступу на конференції, науково-методичної роботи тощо).

Як бачимо, названі позааудиторні форми навчання мають викликати особливу зацікавленість у студентів-музикантів і спонукати до подальшої самореалізації особистості кожного в контексті фахової практичної діяльності.

Висновки. Підсумовуючи, варто зазначити, що створення проаналізованих педагогічних умов у процесі формування семіотичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва під час музично-теоретичної підготовки дозволяє істотно модернізувати традиційну аналітичну діяльність здобувачів вищої освіти задля підвищення рівня їхньої фахової майстерності. Особливе місце тут належить семіотичному аналізу важливої частини музично-педагогічного репертуару для майбутніх фахівців – дитячих музичних творів. Подальші дослідження плануємо продовжити в напрямі вивчення та практичного залучення у професійний музично-педагогічний вимір системи відповідних методів.

Список використаних джерел

1. Бухнєіва О. А., Банкул Л. Д. Потенціал інноваційних технологій у мистецькій освіті. Інноваційна педагогіка. 2019. Вип. 10 (1). С. 110-114.
2. Литвин А. Методологічні засади поняття «педагогічні умови». Педагогіка і психологія професійної освіти. 2013. №4. С. 43-63.
3. Маціканич І. Основні аспекти поняття інновація : тези доповіді. URL:http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/16920/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9C%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%87_%D0%86.%D0%9C..pdf (дата звернення: 20.09.2024)
4. Негребецька О. Роль інноваційних технологій у сучасній музичній освіті. Наукові записки. Серія : Педагогічні науки. КДПУ ім. В. Винниченка. 2012. Вип. 103. С. 212-217. URL : https://core.ac.uk/download/pdf/53036373.pdf (дата звернення: 15.09.2024)
5. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва : домінантні аспекти розвитку. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки. 2017. Випуск 152. С. 31-37.
6. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. Київ : Міленіум. 2006. 344 с.
7. Столяренко О. В., Столяренко О. В. Педагогічні інновації та виховання особистості : Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Використання інноваційних технологій в процесі підготовки фахівців», м. Вінниця, 28-29 березня 2017 р. URL: https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18240/3281-11975-1-PB.pdf (дата звернення: 01.09.2024)
8. Стрілець С. І. Інноваційні технології і методи навчання у вищій освіті: проблеми та перспективи. Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Чернігів : ЧДПУ, 2011. Вип. 90. С. 204-209.
9. Філософія: словник термінів та персоналій / Бліхар В., Козловець М., Горохова Л., Федоренко В. Київ : КВІЦ, 2020. 274 с.
10. Шульгіна В. Д., Рябінко С. М. Творча діяльність особистості у системі мистецької освіти України : європейський контекст. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2017. № 1. С. 80-85.

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

References

1. Bukhnieiva O.A., Bankul L.D. (2019). Potentsial innovatsiinykh tekhnolohii u mystetskii osviti. [The potential of innovative technologies in art education]. Innovatsiina pedahohika. Vyp. 10 (1). S. 110-114. [in Ukrainian].
2. Lytvyn A. (2013). Metodolohichni zasady poniattia «pedahohichni umovy». [Methodological principles of the concept of «pedagogical conditions»]. Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity. №4. S. 43-63. [in Ukrainian].
3. Matsikanych I. Osnovni aspekty poniattia innovatsiia : tezy dopovidi. [The main aspects of the concept of innovation]. URL:http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/16920/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9C%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%87_%D0%86.%D0%9C..pdf (data zvernennia: 20.09.2024) [in Ukrainian].
4. Nehrebetska O. (2012). Rol innovatsiinykh tekhnolohii u suchasnii muzychnii osviti. [The role of innovative technologies in modern music education]. Naukovi zapysky. Seriia : Pedahohichni nauky. KDPU im. V. Vynnychenka. Vyp. 103. S. 212-217. URL : https://core.ac.uk/download/pdf/53036373.pdf (data zvernennia: 15.09.2024) [in Ukrainian].
5. Padalka H.M. (2017). Pedahohika mystetstva : dominantni aspekty rozvytku. [Art pedagogy: dominant aspects of development]. Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seriia: Pedahohichni nauky. Vypusk 152. S. 31-37. [in Ukrainian].
6. Sysoieva S.O. (2006). Osnovy pedahohichnoi tvorchosti : pidruchnyk. [Basics of pedagogical creativity: a textbook]. Kyiv : Milenium. 344 s. [in Ukrainian].
7. Stoliarenko O.V., Stoliarenko O.V. (2017). Pedahohichni innovatsii ta vykhovannia osobystosti [Pedagogical innovations and personality education]: Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii «Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii v protsesi pidhotovky fakhivtsiv», m. Vinnytsia, 28-29 bereznia. URL: https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18240/3281-11975-1-PB.pdf (data zvernennia: 01.09.2024) [in Ukrainian].
8. Strilets S. I. (2011). Innovatsiini tekhnolohii i metody navchannia u vyshchii osviti: problemy ta perspektyvy. [Innovative technologies and teaching methods in higher education: problems and prospects]. Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Chernihiv : ChDPU. Vyp. 90. S. 204-209. [in Ukrainian].
9. Filosofiia: slovnyk terminiv ta personalii (2020). [Philosophy: a dictionary of terms and personalities]/ Blikhar V., Kozlovets M., Horokhova L., Fedorenko V. Kyiv : KVITs. 274 s. [in Ukrainian].
10. Shulhina V.D., Riabinko S.M. (2017). Tvorcha diialnist osobystosti u systemi mystetskoi osvity Ukrainy : yevropeiskyi kontekst. [Creative activity of the individual in the art education system of Ukraine: the European context]. Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv. № 1. S. 80-85. [in Ukrainian].

Про автора

Лященко Ірина Сергіївна, викладачка кафедри музикознавства, інструментальної та хореографічної підготовки Криворізького державного педагогічного університету, аспірантка кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування, Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг, Україна, e-mail isusova.mus@gmail.com

About the Author

Liashchenko Iryna Serhiivna , teacher of the Department of Music Studies, Instrumental and Choreography Training of the Faculty of Arts of Kryvyi Rih State Pedagogical University, Postgraduate student of Department of Music Education, Vocal and Choir Conducting, Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih , Ukraine, e-mail isusova.mus@gmail.com

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)